

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра внутрішніх та професійних хвороб
Факультет ІV медичний
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

**Силабус
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ХВОРОБИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

курс

1

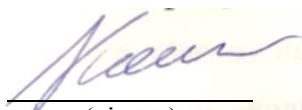
спеціальність 223 «Медсестринство»

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
внутрішніх та професійних хвороб

(назва)

Протокол від
“28” серпня 2020 року № 1

В. о. зав. кафедри, професор

(підпис)

І. Ф. Костюк

(прізвище та ініціали)

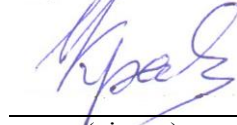
“28” серпня 2020 року

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем
професійної підготовки
терапевтичного профілю

(назва)

Протокол №2 від
“ 28 ” жовтня 2020 року №

Голова

(підпис)

П. Г. Кравчун

(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2020 року

1. Дані про викладачів, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Стебліна Ніна Петрівна Прохоренко Василь Леонтійович
Контактний тел.	+380(95) 665-27-73
E-mail:	np.steblina@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	
Онлайн консультації	

Розробники програми:

Стебліна Н. П., доцент кафедри внутрішніх та професійних хвороб, кандидат медичних наук, доцент.

Прохоренко В. Л., асистент кафедри внутрішніх та професійних хвороб, кандидат медичних наук.

1. Опис дисципліни «Хвороби цивілізації».

Курс 1

Конкретний семестр/навчальний рік:

2 семестр/ 1 рік навчання

Обсяг дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться всього: 90 годин, 3 кредитів ЄКТС, у тому числі 20 години лекцій, 30 годин практичних занять і 40 годин самостійної роботи студентів.

Загальна характеристика дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Хвороби цивілізації» підготовлено з урахуванням сучасних теоретичних і практичних вимог до знань, умінь та навичок, необхідних для вивчення етіологічних, патогенетичних, санітарно-гігієнічних, клінічних, діагностичних, лікувальних та прогностичних аспектів захворювань внутрішніх органів, розвиток яких пов'язаний із суспільними, виробничими, соціальними, екологічними та іншими чинниками життєдіяльності людини.

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців.

Метою вивчення курсу є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, клінічних проявів найбільш поширених захворювань

внутрішніх органів та інтоксикацій, розвиток яких пов'язаний із суспільними, виробничими, соціальними, екологічними та іншими чинниками життєдіяльності людини.

Посилання на відео-анотацію дисципліни.

Сторінка дисципліни в системі Moodle розташована на відповідній сторінці електронного курсу.

2. Мета та завдання дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни є: надання базових знань з питань здорового способу життя та небезпечних чинників щодо ризику розвитку хвороб цивілізації, уявлення про вплив шкідливих чинників довкілля, про основи лабораторної, клінічної діагностики хвороб цивілізації, лікувальних (в т. ч. фізіотерапевтичних) та прогностичних аспектів цих захворювань.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Завдання, які магістри отримують з навчальної дисципліни забезпечують професійно-практичну підготовку, а саме:

- знати структуру та характеристику хвороб цивілізації;
- знати історію розвитку хвороб цивілізації як клінічної і лабораторної дисципліни;
- знати сучасні уявлення про здоровий спосіб життя; володіти науковими уявленнями про здоровий спосіб життя та за даних умов пропагувати його системою практичних умінь і навичок, які за даних умов забезпечують збереження і зміцнення здоров'я тощо.
- знати сучасні уявлення про небезпечні чинники щодо розвитку хвороб цивілізації;
- знати про небезпечні чинники, які спричинені ростом урбанізації та техногенністю цивілізації; обумовленість виявленого захворювання дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- знати про причини, умови виникнення, механізми розвитку найбільш розповсюджених мультифакторних хвороб (атеросклероз, артеріальна гіпертензія, цукровий діабет та ін.);

- знати про негативний вплив на здоров'я населення використання сучасних комп'ютерних технологій;
- визначати джерела та види сучасних хімічних, фізичних, біологічних, природних та антропогенних чинників;
- встановлювати обумовленість виявленого захворювання хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- контролювати перелік необхідних лабораторних досліджень до кожної патології для забезпечення діагностики, лікування та прогнозування хвороб, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- аналізувати результати лабораторних методів щодо діагностики захворювань, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- проводити клінічне обстеження хворого, ставити попередній діагноз та визначати тактику ведення хворих на найбільш розповсюджені хвороби цивілізації, обумовлені хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- проводити диференціальну діагностику між захворюваннями, що мають спільні клінічні й лабораторні симптоми, та надавати лабораторне обґрунтування клінічного діагнозу;
- виявляти ознаки критичного стану, обумовленого впливом хімічних, фізичних, біологічних чинників, надавати невідкладну допомогу в залежності від умов перебування пацієнта та специфіки патології для стабілізації його стану;
- складати фізіотерапевтичні програми реабілітації протягом лікування у стаціонарі і продовження їх застосування після виписки: в реабілітаційному центрі, спеціалізованому санаторії, поліклініці щодо хвороб цивілізації, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- розробляти план диспансеризації хворих групи ризику, що контактували з хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- проводити санітарно-гігієнічні та медико-профілактичні заходи щодо попередження розвитку хвороб, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками, та їх прогресування;

– володіти системою практичних умінь і навичок, які забезпечують збереження і зміцнення здоров'я в умовах впливу хімічних, фізичних, біологічних чинників тощо. організувати роботу лабораторної служби щодо діагностики хвороб цивілізації;

– знати та виконувати чинні накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей): згідно з вимогами освітньо-професійної програми дисципліна «Хвороби цивілізації» забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентності за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.				
Загальні компетентності				
1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пізнавальну діяльність людини, спрямовану на розкриття загальних, істотних зв'язків і відношень речей 	<p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати і синтезувати утворені поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів; • пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них 	<p>Заохочення та узгодження до певних дій комунікантів. Набуття комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень</p>	<p>Створювати власне монологічне висловлювання відповідно до отриманої інформації</p>
2. Здатність спілкуватися другою мовою	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • професійно-орієнтований лексико-граматичний матеріал, що використовується в різних мовних ситуаціях; • розмовні штампи ділового етикету й мовної поведінки - професійні терміни й поняття; • історію, культуру, традиції, систему охорони здоров'я країни, мова якої вивчається 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • володіти лексичним мінімумом іноземної мови; • вести бесіду-діалог загального характеру; • користуватися правилами мовного етикету; • проводити аналітичне опрацювання іншомовних медичних джерел з метою отримання професійної інформації; • працювати з довідниковою літературою та словниками 	<p>Використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів. Влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності</p>	<p>Послугуватися лексографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідниковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення іноземної мовної культури</p>

3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • сучасні інформаційні технології; • технології обробки текстової та графічної інформації; • медичні інформаційні системи 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • використовувати програмні засоби при роботі в комп'ютерних мережах; • створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; • працювати в закритих та відкритих інформаційних системах; • використовувати отриману інформацію та результати її аналітичної обробки для набуття фахових знань та навичок з певних складових професійної діяльності; • застосовувати новітні інформаційні технології в професійній діяльності; • працювати з операційними системами і сервісними програмами; • працювати з папками (каталогами) і файлами у Windows; • набирати, зберігати, редагувати текстову інформацію у Microsoft Word 	Накопичення обсягу можливих комунікативних зв'язків з різних аспектів професійної діяльності за допомогою комп'ютерних технологій	Систематизувати інформацію з метою підвищення ефективності праці на основі системного та методологічного підходу до предмету діяльності; <ul style="list-style-type: none"> • підвищувати інформаційну грамотність, поглиблювати знання з практичного застосування інформаційно-комп'ютерних технологій в професійній діяльності
4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • методологічні основи наукових досліджень; • категоріальний апарат наукового дослідження; • класифікацію методів наукових досліджень; 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • планувати та організовувати науково-дослідну роботу; • використовувати категоріальний апарат наукового дослідження; 	Передача науково-дослідної інформації на відповідних рівнях; <ul style="list-style-type: none"> • взаємодія у межах внутрішнього та зовнішнього наукового середовищ 	Особиста відповідальність за: <ul style="list-style-type: none"> • недотримання етичних норм науково-дослідної діяльності (авторських прав, недопущення плагіату та ін.);

	<ul style="list-style-type: none"> • загально-наукові методологічні принципи; • довідниково-пошуковий апарат; • принципи патентознавства; • способи одержання наукової та професійної інформації; • джерела одержання потрібної інформації 	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати документальні джерела наукової інформації; • створювати фонд першоджерел і вторинної інформації; • використовувати пошуково-довідниковий апарат; • розробляти плани та здійснювати експериментальні дослідження; • оформляти наукову роботу у вигляді доповідей, тез, статей, методичних матеріалів, магістерської роботи; • обґрунтовувати висновки своїх спостережень, виходити з пропозиціями щодо удосконалення професійної діяльності в ЗОЗ 		<ul style="list-style-type: none"> • достовірність науково-дослідної інформації; • оперативність передачі інформації
5. Здатність навчатись та навчати	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні та методологічні основи педагогіки; • теорію виховання; • теорію навчання (дидактику); • педагогічну культуру викладача; • методи і засоби навчання; • форми організації освітнього процесу; 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити різні форми навчальних заходів (лекції, семінари, практичні заняття, тренінги, різні види практик); • на практиці використовувати дидактичні прийоми; • визначати мету, зміст, структуру неперервної освіти впродовж життя 	<p>Реалізація комунікативних вмінь з особами, що навчаються;</p> <ul style="list-style-type: none"> • передача педагогічного досвіду суб'єктам навчання 	<p>Здатність навчатись упродовж життя LLL (life – long –learning); синтезувати теорію та практику навчання</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • основні категорії навчання; • принципи, функції навчання; • сучасні педагогічні технології 			
6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основи міжособистісного спілкування; • психологію управління кадрами; • конфліктологію та шляхи вирішення конфліктних ситуацій; • оптимальну організацію освітнього процесу у вищій школі; • моделі керівництва структурним підрозділом; • принципи управління кадрами; • системи управління якістю лабораторних досліджень 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розв'язувати проблеми, пов'язані з прийняттям управлінських рішень, забезпечувати їх виконання; • володіти культурою міжособистісного спілкування; • проводити розгляд і розв'язання конфліктних управлінських ситуацій та удосконалювати вміння у професійному середовищі; • навчати осіб, які здобувають вищу освіту, виявляти та вирішувати проблеми у виробничих колективах; • використовувати методи контролю якості лабораторних досліджень 	Застосування обсягу можливих комунікативних зв'язків з різних аспектів професійної діяльності при вирішенні виробничих проблем	Керувати собою, власним психічним станом, володіти вербальними та невербальними навичками спілкування
7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • способи одержання наукової та професійної інформації; • джерела одержання потрібної інформації 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упорядковувати, оцінювати, аргументувати, класифікувати одержану інформацію; • узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо наступного її використання 	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалення інформаційної грамотності та оптимальне застосування її в професійній діяльності

8. Здатність працювати автономно та в команді	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • міждисциплінарну модель командної діяльності; • принципи та функції роботи автономно та в команді; • етапи складових процесу роботи команди; • фактори оцінювання роботи та можливостей команди; • чинники, що можуть негативно позначитися на процесі та результатах роботи 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • організувати процес роботи в лабораторії відповідно до кваліфікації та посадової інструкції; • розподіляти обов'язки між членами команди; • здійснювати поточний моніторинг і внутрішньолабораторний контроль якості досліджень; • аналізувати та оцінювати виконану роботу; • обмінюватися думками та обговорювати ситуації в професійній сфері 	Створення комунікаційного простору в команді з метою досягнення спільних цілей та результатів	Виробнича практика в лабораторіях: патогістологічній, імунологічній, біохімічній, цитологічній
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
1. Навички оцінювання організації та якості надання різних видів медичної допомоги та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • закономірності та складові основних демографічних показників, захворюваності та методи їх вивчення; • організацію та зміст роботи закладів охорони здоров'я; • принципи обов'язкового та добровільного медичного страхування 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • визначати та здійснювати оцінку показників здоров'я; • діяльності закладів охорони здоров'я із застосуванням відповідних статистичних методик 	Реалізація комунікативної взаємодії з представниками закладів охорони здоров'я в процесі здійснення медико-статистичних досліджень	Спроможність самостійно здійснювати збір статистичних даних та відповідати за їх достовірність
2. Здатність забезпечити організацію роботи в лабораторіях різного профілю та їх структурних підрозділах, застосовувати сучасні методи роботи,	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • структуру управління в охороні здоров'я; • загальні основи менеджменту; • роль лікаря-лаборанта в діяльності ЗОЗ; 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • займатись адмініструванням в лабораторіях різного профілю; • приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання підлеглими; 	Організовувати забезпечення та управління кадрами, передавати управлінські рішення за структурою управління та отримувати зворотну інформацію;	Відповідальність за оперативність передачі та отримання управлінської інформації; <ul style="list-style-type: none"> • ефективність впливу на підлеглих; • своєчасність підвищення кваліфікації

<p>впроваджувати стандарти ISO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • науково-практичні підходи до підбору та використання кадрів; • передумови виникнення помилок в лабораторних дослідженнях; • правові, нормативні, регламентні аспекти діяльності та стандарти лабораторної служби, чинні накази та інструктивні листи 	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечувати виконання наказів та постанов за підпорядкуванням; • готувати документи до проведення ліцензування та акредитації лабораторій, їх структурних підрозділів; • підбирати кадри з лабораторної медицини, проводити аналіз та оцінку їх роботи; • вести затверджену медичну обліково-звітну документацію; • розробляти посадові та робочі інструкції працівників лабораторій; • планувати роботу лабораторій різного профілю, їх структурних підрозділів та контролювати якість проведення досліджень; • впроваджувати нові методи діагностики та стандарти ISO 	<ul style="list-style-type: none"> • взаємодіяти з маркетинговими службами щодо постачання лабораторій відповідним обладнанням, реактивами тощо; • позитивно впливати на підлеглих та пацієнтів 	<p>працівників лабораторії; здатність приймати рішення щодо доцільності, мобільності, економічної ефективності роботи лабораторії</p>
<p>3. Здатність використовувати професійні знання та практичні уміння в проведенні лабораторних досліджень при різних захворюваннях відповідно до клінічних протоколів</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • значення лабораторних досліджень для встановлення діагнозу відповідно до діагностичної програми клінічного протоколу 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • працювати з клінічними протоколами; • складати і використовувати стандартні операційні процедури (СОП) для конкретних лабораторних досліджень(список 1) 	<p>Використовувати лабораторні інформаційні системи (ЛІС) для оперативної взаємодії з клініцистами</p>	<p>Особиста оцінка результатів досліджень за параметрами точності та достовірності. Відповідальність за дотримання стандартів лабораторних досліджень та клінічних протоколів</p>
<p>4. Здатність інтерпретувати результати лабораторних</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • референсні показники та відхилення від них в 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інтерпретувати результати лабораторних 	<p>Консультувати клініцистів щодо морфологічного та функціонального стану</p>	<p>Відповідальність за дотримання регламенту на всіх етапах лабораторного</p>

<p>досліджень в комплексі всіх показників з діагностичною, лікувальною та прогностичною метою</p>	<p>патогістологічних, цитологічних, біохімічних, імунологічних, бактеріологічних, медико-генетичних та інших дослідженнях при найрізноманітнішій патології, включаючи спадкову, та вроджені вади розвитку</p>	<p>досліджень для підтвердження діагнозу, оцінки ефективності лікування, динаміки та прогнозу конкретної патології(список 1)</p>	<p>органів і систем пацієнта за результатами лабораторних досліджень</p>	<p>дослідження, дотримання правил професійної етики та деонтології, конфіденційності</p>
<p>5. Здатність трактувати біохімічні процеси при патології, забезпечувати оптимальний вибір найбільш інформативних біохімічних маркерів для діагностики захворювань, аналізувати особливості перебігу хвороб та їх прогноз з урахуванням біохімічних показників</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • механізми порушення обміну речовин: при захворюваннях серцево-судинної, ендокринної та статеві систем, печінки, коагулопатіях, онкопатології, пренатальній патології тощо 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити весь комплекс біохімічних досліджень; • контролювати якість їх проведення; • інтерпретувати результати біохімічного дослідження пацієнта як складової частини клінічного діагнозу(список 1) 	<p>Взаємодіяти з закладами охорони здоров'я, медичними громадськими організаціями щодо значення скринінг - тестів для своєчасної діагностики та профілактики захворювань</p>	<p>Дотримання техніки безпеки при роботі з біологічним матеріалом, реактивами, апаратурою, забезпечення надійної утилізації відпрацьованого матеріалу Відповідальність за достовірність результатів дослідження</p>
<p>6 . Здатність за результатами санітарно-гігієнічних досліджень чинників навколишнього та виробничого середовищ, харчових продуктів, обстежень закладів охорони здоров'я, радіометричних досліджень, оцінювати їх безпечність, відповідність до вимог санітарного законодавства України</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чинні законодавчі нормативно-технічні документи; • вплив чинників навколишнього середовища на організм людини і суспільства в цілому 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити складні санітарно-гігієнічні дослідження чинників навколишнього та виробничого середовищ, радіометричні дослідження тощо з наступним оформленням експертних заключень 	<p>Взаємодіяти з закладами охорони здоров'я, медичними громадськими організаціями, екологічною інспекцією, засобами масової інформації щодо санітарно-гігієнічного стану об'єктів довкілля</p>	<p>Відповідальність за достовірність результатів санітарно-гігієнічної експертизи. Дотримання техніки безпеки при роботі з реактивами, апаратурою тощо</p>

3. Статус дисципліни (обов'язкова) та формат дисципліни змішаний

– дисципліна має супровід в системі Moodle, викладання дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні, інтерактивні технології, онлайн консультування

4. Методи навчання: Викладання дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні, інтерактивні технології, онлайн консультування і т. п. . Вивчення дисципліни проводять згідно Навчального плану у вигляді аудиторної підготовки (лекції, практичні заняття), а також СРС. Практичні заняття тривалістю 4-5 години будують у вигляді обговорень за темою, при підготовці до якої студент самостійно працює з літературою, що дозволяє йому дати відповідь на запитання, обґрунтувати свою точку зору.

Практичні заняття за методикою їх організації є клінічні і передбачають:

1. Курацію тематичних хворих, що здійснюється за заданим алгоритмом дій студентів.

2. Опанування практичних навичок (огляду хворого, виділення синдромів, оцінка результатів додаткового обстеження).

3. Розгляд теоретичних питань щодо набуття практичних навичок за стандартними переліками до кожного практичного заняття та під час контролю.

4. Аналіз архівних історій хвороб.

5. Розв'язування ситуаційних задач.

6. Стандартизований тестовий контроль, усне та письмове опитування.

Самостійна робота студентів (СРС) включає роботу в клініці в позааудиторний час з оволодіння практичними навичками, складання схем диференціальної діагностики та алгоритмів обстеження хворих, а також традиційну підготовку до практичних занять та контролю опанування за переліком тем, винесених для самостійного вивчення. Практичні заняття передбачають:

- роботу «біля ліжка хворого», оволодіння елементами лікарської техніки в палатах;

- використання фізикального обстеження пацієнта, методів діагностики та диференційної діагностики;

- застосування лікування на практиці;

- вирішення клінічних ситуаційних задач і тестів, учбових питань.

Аудиторне заняття проводять на клінічній базі кафедри безпосередньо в палатах, діагностичних, маніпуляційних та процедурних кабінетах. Засвоєння практичних навичок здійснюється також за допомогою фантомів.

Доценти/асистенти слідкують за тим, щоб кожен студент отримав необхідну компетенцію в наступних областях: розпитування хворого, клінічне обстеження, усна доповідь, прийняття діагностичних рішень та визначення лікувальної тактики (критичне мислення), заповнення документації.

Рекомендовано застосовувати наступні методи визначення рівня підготовки студентів:

1. відповіді на контрольні питання;

2. комп'ютерні тести;

3. розв'язування клінічних ситуаційних задач;

4. оцінка та трактування даних клініко-лабораторних та інструментальних обстежень;

При викладанні дисципліни можуть використовуватись презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації з посиланням на репозиції ХНМУ, систему Moodle.

Індивідуальні завдання:

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання у вузі, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача. До індивідуальних завдань відносяться: доповідь реферату на практичному занятті, доповіді історій хвороби на практичних заняттях,

підготовка презентацій, доповідь на клінічних конференціях баз кафедри, написання тез, статей.

5. Рекомендована література:

Основна: **Базова**

1. Екологія людини / Т. М. Димань. — К. : ВЦ «Академія», 2009. — 376 с.
2. Основи екології людини / Ю. Д. Бойчук, Е. М. Солошенко, Є. Я. Ніколенко, В. М. Савченко / За заг. ред. Е. М. Солошенко. — Х. : ХНМУ імені В. Н. Каразіна, 2007. — 546 с.
3. Екологія людини / І. І. Залеський, М. О. Клименко — К. : ВЦ «Академія», 2005. — 288 с.
4. Професійні хвороби / В. А. Капустник, І. Ф. Костюк, Г. О. Бондаренко та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. – 4-е вид. , переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 536 с.

Допоміжна

1. Медичні проблеми екології / За ред. проф. А. Я. Циганенка. — Х. , 2002. — 164 с.
2. Экология человека / Б. Б. Прохоров. — М. : Академия, 2011. — 320 с.
3. Репозитарій ХНМУ (<http://repo.knmu.edu.ua/>) та бібліотека ХНМУ (<http://libr.knmu.edu.ua/>)

6. Пререквізити та кореквізити дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки. Викладання **обов'язкової** дисципліни « Хвороби цивілізації» ґрунтується на вивченні предметів: медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної та біологічної фізики, патофізіології, патоморфології, фармакології, гігієни та екології, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я, пропедевтики внутрішньої медицини, внутрішньої медицини, фтизіатрії, дерматології, венерології, психіатрії, наркології, оториноларингології, акушерства і гінекології, неврології, травматології і ортопедії, і інтегрується з цими дисциплінами.

7. Результати навчання, в тому числі практичні навички (перелік

знань, умінь та навиків, які здобуває здобувач освіти в процесі її вивчення). Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення **обов'язкової** дисципліни « Хвороби цивілізації». У результаті вивчення навчальної дисципліни

Магістри повинні **знати:**

- знати структуру та характеристику хвороб цивілізації;
- знати історію розвитку хвороб цивілізації як клінічної і лабораторної дисципліни;
 - знати сучасні уявлення про здоровий спосіб життя; володіти науковими уявленнями про здоровий спосіб життя та за даних умов пропагувати його системою практичних умінь і навичок, які за даних умов забезпечують збереження і зміцнення здоров'я тощо.
- знати сучасні уявлення про небезпечні чинники щодо розвитку хвороб цивілізації;
 - знати про небезпечні чинники, які спричинені ростом урбанізації та техногенністю цивілізації; обумовленість виявленого захворювання дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
 - знати про причини, умови виникнення, механізми розвитку найбільш розповсюджених мультифакторних хвороб (атеросклероз, артеріальна гіпертензія, цукровий діабет та ін.);
 - знати про негативний вплив на здоров'я населення використання сучасних комп'ютерних технологій;

Магістри повинні **вміти:**

- визначати джерела та види сучасних хімічних, фізичних, біологічних, природних та антропогенних чинників;
- встановлювати обумовленість виявленого захворювання хімічними, фізичними, біологічними чинниками;
- організовувати роботу лабораторної служби щодо діагностики хвороб цивілізації, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– контролювати перелік необхідних лабораторних досліджень до кожної патології для забезпечення діагностики, лікування та прогнозування хвороб, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– аналізувати результати лабораторних методів щодо діагностики захворювань, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками; проводити клінічне обстеження хворого, ставити попередній діагноз та визначати тактику ведення хворих на найбільш розповсюджені мультифакторні хвороби цивілізації.

– проводити клінічне обстеження хворого, ставити попередній діагноз та визначати тактику ведення хворих на найбільш розповсюджені хвороби цивілізації, обумовлені дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– проводити диференціальну діагностику між захворюваннями, що мають спільні клінічні й лабораторні симптоми, та надавати лабораторне обґрунтування клінічного діагнозу;

– виявляти ознаки критичного стану, обумовленого впливом дією промислового пилу, хімічних, фізичних, біологічних чинників, надавати невідкладну допомогу в залежності від умов перебування пацієнта та специфіки патології для стабілізації його стану;

– складати фізіотерапевтичні програмами реабілітації протягом лікування у стаціонарі і продовження їх застосування після виписки: в реабілітаційному центрі, спеціалізованому санаторії, поліклініці щодо хвороб цивілізації, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– розробляти план диспансеризації хворих групи ризику, що контактували з хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– проводити санітарно-гігієнічні та медико-профілактичні заходи щодо попередження розвитку хвороб, обумовлених дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками, та їх прогресування;

– володіти системою практичних умінь і навичок, які забезпечують збереження і зміцнення здоров'я в умовах впливу промислового пилу,

хімічних, фізичних, біологічних чинників тощо. організувати роботу лабораторної служби щодо діагностики хвороб цивілізації;

- знати та виконувати чинні накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.

- Перелік практичних навичок.

- визначати джерела та види сучасних хімічних, фізичних, біологічних, природних та антропогенних чинників;

- організувати роботу лабораторної служби щодо діагностики хвороб цивілізації, обумовлених дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

- проводити клінічне обстеження хворого, ставити попередній діагноз та визначати тактику ведення хворих на найбільш розповсюджені хвороби цивілізації, обумовлені дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

- контролювати перелік необхідних лабораторних досліджень до кожної патології для забезпечення діагностики, лікування та прогнозування хвороб, обумовлених дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками та мультифакторні захворювання;

- аналізувати результати лабораторних методів щодо діагностики захворювань, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

- встановлювати обумовленість виявленого захворювання дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

- проводити диференціальну діагностику між захворюваннями, що мають спільні клінічні й лабораторні симптоми, та надавати лабораторне обґрунтування клінічного діагнозу;

- виявляти ознаки критичного стану, обумовленого впливом хімічних, фізичних, біологічних чинників, надавати невідкладну допомогу в залежності від умов перебування пацієнта та специфіки патології для стабілізації його стану;

- складати фізіотерапевтичні програмами реабілітації протягом

лікування у стаціонарі і продовження їх застосування після виписки: в реабілітаційному центрі, спеціалізованому санаторії, поліклініці щодо хвороб цивілізації, обумовлених хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– розробляти план диспансеризації хворих групи ризику, що контактували з промисловим пилом, хімічними, фізичними, біологічними чинниками;

– проводити санітарно-гігієнічні та медико-профілактичні заходи щодо попередження розвитку хвороб, обумовлених дією промислового пилу, хімічними, фізичними, біологічними чинниками, та їх прогресування;

– володіти системою практичних умінь і навичок, які забезпечують збереження і зміцнення здоров'я в умовах впливу хімічних, фізичних, біологічних чинників тощо.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Екологічна ніша людини та її еволюція в умовах цивілізації

Історія розвитку хвороб цивілізації. Характеристика хвороб цивілізації. Сучасні уявлення про здоровий спосіб життя. Небезпечні чинники щодо ризику розвитку хвороб цивілізації. Варіабельність та мінливість анатомо-функціональних (лабораторних, інструментальних) показників людини.

Тема 2. Основні первинні та вторинні фактори ризику захворювань внутрішніх органів. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику.

Загальні закономірності впливу середовища на людину: біологічні, психологічні, соціальні ефекти. Адаптація: поняття, критерії, фази та механізми; специфічні та неспецифічні реакції. Лімітуючі фактори (природничі закони, стихійні та антропогенні лиха тощо). Вплив міграції та антропогенних потоків речовин на популяції людей.

Тема 3. Основні шляхи профілактики найрозповсюдженіших внутрішніх захворювань. Поняття про хвороби цивілізації, фактори їх ризику.

Розділ 2. Хвороби людини і хімічні, фізичні та біологічні фактори оточуючого цивілізованого середовища

Тема 4. Хвороби, викликані дією промислового пилу. Поняття про

професійні шкідливості та професійні захворювання. Класифікація професійних шкідливостей і професійних хвороб.

Класифікація пневмоконіозів. Клінічна характеристика силікозу. Принципи лікування. Питання трудової реабілітації. Бериліоз. Характеристика хімічних і фізичних властивостей берилію. Механізм дії берилію на організм. Клініка гострої та хронічної інтоксикації берилієм

Тема 5. Хвороби людини і хімічні фактори оточуючого середовища

Джерела та види сучасних хімічних природних і антропогенних чинників та основні механізми їх впливу на людину. Інтоксикації вуглеводнями (аліфатичного, ароматичного рядів), галогенопохідними, важкими металами та їх сполуками, нітратами тощо. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

Медико-екологічні наслідки шкідливих звичок людини (тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків тощо). Проблема безпечності харчових добавок (барвників, консервантів, емульгаторів, харчових замінювачів тощо), штучних продуктів харчування (з традиційної сировини) та нових форм їжі (з нетрадиційної сировини).

Тема 6. Хвороби людини і фізичні фактори оточуючого середовища

Хвороби, викликані впливом шуму та вібрації. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, профілактика.

Вплив електромагнітного випромінювання іонізуючого та неіонізуючого спектрів на організм людини. Природні та штучні джерела електромагнітного випромінювання. Гостра і хронічна променева хвороба, віддалені наслідки променевих уражень. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

Хвороби, викликані впливом екстремальних температур (перегрів та переохолодження), атмосферного тиску (висотна, декомпресійна хвороби),

відносної вологості повітря, гравітації, концентрацій кисню та діоксиду вуглецю тощо. Природно-кліматичні хвороби. Патогенні чинники під час космічних польотів: вплив на організм людини прискорень, невагомості тощо. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

Тема 7. Хвороби людини і біологічні фактори оточуючого середовища

Взаємодія мікроорганізмів та інших біологічних об'єктів оточуючого середовища з організмом людини. Симбіонти, патогени, паразити. Мікрофлора організму людини як індикатор її стану здоров'я. Використання біологічних об'єктів у біотехнології та вплив на організм людини. Проблема впливу антропогенно трансформованих біологічних об'єктів на здоров'я населення. Хвороби, викликані впливом біологічних факторів. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, фізична реабілітація, профілактика.

3. Хвороби людини і механічні та психофізіологічні фактори оточуючого цивілізованого середовища

Тема 8. Хвороби людини травматичної природи

Загальна характеристика травматизму в умовах сучасного цивілізованого суспільства. Місце механічної травми в структурі захворювань у постіндустріальну епоху. Закономірності впливу цивілізаційних процесів на опорно-рухову систему населення. Професійний травматизм. Здобутки у галузі способів запобігання, лікування та прогнозування травм. Хвороби людини травматичної природи. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, фізична реабілітація, профілактика.

Тема 9. Хвороби людини, обумовлені психологічними та соціально-екологічними факторами. Мультифакторні хвороби.

Вплив цивілізації на психічний стан людини (приховані та істинні

неврози, зловживання психотропними речовинами тощо). Взаємозв'язок соматичних та психоневрологічних захворювань. Проблема психоемоційного напруження, втоми, перенапруження. Баланс емоційного напруження. Критерії втоми, перенапруження. Фактори виробничої втоми (інтелектуалізація, комп'ютеризація, інформаційне перевантаження, інтенсифікація тощо). Характеристика психоемоційного перевантаження. Хвороби, обумовлені особливостями способу життя. Хибний динамічний стереотип. Хвороби, викликані впливом психологічних та соціально-екологічних факторів. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, фізична реабілітація, профілактика.

Хвороби цивілізації мультифакторної природи (гіпертонічна хвороба, клінічні форми атеросклерозу, онкологічні, алергічні, генетичні хвороби тощо). Місце екзо- та ендогенних чинників у розвитку хвороб цивілізації. Взаємозв'язок середовищних та внутрішніх факторів у реалізації спадковості. Природний та штучний мутагенез, його джерела. Вплив мутагенів на спадковість людини. Алергореактивність людини в умовах сучасної цивілізації.

Розділ 4. Принципи дослідження, збереження та відновлення здоров'я людини в умовах сучасної цивілізації

Тема 10. Експертиза працездатності. Принципи дослідження здоров'я.

Поняття та функції здоров'я. Людський індивід як інтегральний маркер здоров'я популяції. Критерії вивчення здоров'я: демографічні, медико-статистичні, функціональні тощо. Методологія оцінки та прогнозу стану здоров'я індивіду та населення. Кількісні та якісні характеристики здоров'я людини. Чинники здоров'я.

Експертиза тривалої або стійкої втрати працездатності, яка проводиться медико-соціальними експертними комісіями (МСЕК) МОЗ. Задачі МСЕК

(огляд громадян, які частково чи повністю втратили здоров'я внаслідок захворювання, травм та уроджених дефектів, що обмежують їх життєдіяльність, а також особи, які за чинним законодавством мають право на соціальну допомогу, з метою виявлення компенсаторно-адаптаційних можливостей особи для реалізації заходів реабілітації та адаптації інвалідів).

Тема 11. Принципи забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини

Організація системи життєзабезпечення. Особливості розвитку та попередження антропоєкологічної втоми і напруги: соціально-психічної, міграційної, виробничої, соціально-побутової, клімато-географічної, медикаментозної, генетичної, репродуктивної тощо. Психофізіологічні резерви поліпшення побутових та виробничих умов. Чинники здоров'я. Фактори, які мають вплив на адаптацію (раціональне харчування, обґрунтований режим, загартування, адаптогени, фізичне тренування тощо) та механізми їх впливу. Роль регуляторних систем (нервової, ендокринної, імунної) у адаптаційно-компенсаційних процесах. Індивідуальна стратегія здоров'я: самооцінка, прогноз, діяльність. Природні та штучні засоби корекції фізичного та психоемоційного перенапруження. Індивідуальний руховий режим. Концепція збалансованого харчування, застосування харчових біологічно активних добавок. Антимутагени — індекс універсальності, практичні аспекти використання.

Тема 12. Накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.

Основні положення, структура наказу МОЗ України №246 від 21. 05. 2007 «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій». Структура профпатологічної служби в Україні. Порядок проведення попередніх при вступі на роботу та періодичних медичних оглядів працюючих на підприємствах із професійними шкідливостями.

Організація навчання.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <u>222 «Медсестринство»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних –50 самостійної роботи студента -40	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	Лекції	
		20	
		Практичні, семінарські	
		30од.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		40год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

«Хвороби цивілізації»

Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студентів	
			СРС	Індивідуальна робота
1	2	3	4	5
1. Взаємозв'язок людини та цивілізованого середовища її існування				
Тема 1. Вчення про хвороби цивілізації. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру.	1	1	1	-
Тема 2. Основні первинні та вторинні фактори ризику захворювань внутрішніх органів. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику.	2	1	1	-
Тема 3. Основні шляхи профілактики найрозповсюдженіших внутрішніх захворювань.	1	1	1	
2. Хвороби людини і хімічні, фізичні та біологічні фактори оточуючого цивілізованого середовища				
Тема 4. Хвороби, викликані дією промислового пилу	2	3	4	-
Тема 5. Хвороби людини і хімічні фактори оточуючого середовища	2	3	4	
Тема 6. Хвороби людини і фізичні фактори оточуючого середовища	2	3	4	
Тема 7. Хвороби людини і біологічні фактори оточуючого середовища	2	3	4	
3. Хвороби людини і механічні та психофізіологічні фактори оточуючого цивілізованого середовища				

Тема 8. Хвороби людини травматичної природи	2	1	3	
Тема 9. Хвороби людини, обумовлені психологічними та соціально-екологічними факторами. Мультифакторні хвороби.	2	2	3	
Тема 10. Експертиза працездатності.	2	3	4	
Тема 11. Принципи забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини	1	3	4	
Тема 12. Накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.	1	3	4	1
Індивідуальна робота: - доповідь реферату на практичному занятті; - доповідь на клінічних конференціях баз кафедри; - доповідь історії хвороби на практичному занятті; - написання тез, статей тощо				4
Підсумкове заняття(залік)	-	3	-3	-
Усього годин – 90	20	30	40	

Аудиторна робота – 56,4 %, СРС – 43,6 %

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ «Хвороби цивілізації»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Вчення про хвороби цивілізації. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру.	2
2.	Тема 2. Основні первинні та вторинні фактори ризику захворювань внутрішніх органів. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику. Тема 3. Основні шляхи профілактики найбільш розповсюджених внутрішніх захворювань	2
3.	Тема 4. Хвороби, викликані дією промислового пилу	2
4.	Тема 5. Хвороби людини і хімічні фактори оточуючого середовища	2
5.	Тема 6. Хвороби людини і фізичні фактори оточуючого середовища	2
6.	Тема 7. Хвороби людини і біологічні фактори оточуючого середовища	2

7.	Тема 8. Хвороби людини травматичної природи	1
	Тема 9. Хвороби людини, обумовлені психологічними та соціально-екологічними факторами. Мультифакторні хвороби людини.	1
8.	Тема 10. Експертиза працездатності.	2
9.	Тема 11. Принципи забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини	2
10.	Тема 12. Накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.	2
Разом		20

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

«Хвороби цивілізації»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Вчення про хвороби цивілізації. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру.	3
	Тема 2. Основні первинні та вторинні фактори ризику захворювань внутрішніх органів. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику.	
2.	Тема 3. Основні шляхи профілактики найбільш розповсюджених внутрішніх захворювань	3
3.	Тема 4. Хвороби, викликані дією промислового пилу	3
4.	Тема 5. Хвороби людини і хімічні фактори оточуючого середовища	3
5.	Тема 6. Хвороби людини і фізичні фактори оточуючого середовища	3
6.	Тема 7. Хвороби людини і біологічні фактори оточуючого середовища	3
7.	Тема 8. Хвороби людини травматичної природи	1
	Тема 9. Хвороби людини, обумовлені психологічними та соціально-екологічними факторами	2
8.	Тема 10. Експертиза працездатності	3
9.	Тема 11. Принципи забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини	1
	Тема 12. Накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.	2
10.	Залік	3
Разом		30

9. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

«Хвороби цивілізації»

№ з. п.	Тема	Кількість годин	Вид контролю
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична та опрацювання практичних навичок	37	Поточний контроль
2.	Індивідуальна робота: - доповідь реферату на практичному занятті; - доповідь на клінічних конференціях баз кафедри; - доповідь історії хвороби на практичному занятті; - написання тез, статей тощо		залік
3.	Підготовка до заліку	3	залік
Разом		40	

Політика та цінності дисципліни

Вимоги дисципліни

Вимоги дисципліни. Навчальна дисципліна є нормативною для студентів. Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навиками і компетентностями з дисципліни. При цьому обов'язково враховується присутність та активність студента під час практичних занять та лекцій.

Відвідування занять та поведінка. Студентам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм. Для високої ефективності навчального процесу студент зобов'язаний виконувати наступні правила:

- відвідувати практичні заняття відповідно до розкладу;
- обов'язково в медичному халаті та перезувному взутті, з ідентифікатором, що підтверджує особу;

- із собою повинні бути маска, рукавички, стетоскоп та тонометр;
- не запізнюватися на заняття; - дотримуватись правил внутрішнього розпорядку університету; - не розмовляти під час занять; - відключати мобільний телефон;

- не пропускати заняття без поважних причин; - своєчасно і старанно виконувати поставлені завдання;

- не списувати і не користуватися плагіатом;

- бути ввічливим і доброзичливим до одногрупників і викладачів;

- бути пунктуальним і обов'язковим.

Використання електронних гаджетів. Використовувати комп'ютерне обладнання та електронні гаджети згідно до нормативних документів під час очного та дистанційного навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здійснюється згідно до Державного стандарту щодо осіб з особливими освітніми потребами.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

Очікується, що студенти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно.

Заохочення та стягнення

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що студенти повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться

вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Розробка, оновлення, затвердження та розміщення на сайті ХНМУ в профілі відповідних освітніх програм силабусів навчальних дисциплін проводиться кожного навчального року

Політика оцінювання

Система оцінювання та вимоги

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів ХНМУ.

Проводяться такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль, розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок, зокрема уміння правильно проводити курацію хворого, призначати та трактувати результати лабораторного та інструментального обстеження, обґрунтовувати діагноз на підставі аналізу санітарно-гігієнічних, клінічних та допоміжних методів обстеження.

Проводиться усне опитування, контроль опанування практичними навичками.

Попередній (вихідний) контроль знань - проводиться безпосередньо перед навчанням і дозволяє правильно оцінити початковий рівень знань студента та спланувати навчання; поточний - здійснюється на кожному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу;

Форми поточного контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда.

2. Практична перевірка сформованих професійних умінь. Проводиться за результатами виконання практичної роботи наприкінці заняття.

3. Тестовий контроль.

При оцінюванні засвоєння тем практичного заняття студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Самостійна робота виховує у студентів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організованості й ініціативи

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому контролі.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті.

Умови допуску до підсумкового контролю - заліку.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали усі види робіт, передбачених навчальною програмою. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Форма проведення підсумкового контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

Підсумкове заняття. проводиться згідно з навчальною програмою з дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять.

Залік з дисципліни або її частини - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у

вирішенні практичних завдань

Оцінювання теоретичних знань проводиться за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни та завдання з діагностики та надання допомоги при невідкладних станах.

Кафедра забезпечує інформацією для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді та на сайті кафедри такі матеріали:

- базові та якірні тестові завдання ЛП «Крок -В»;
- перелік теоретичних питань (у т. ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- перелік препаратів, рецепти яких повинен виписувати студент;
- перелік облікових медичних документів;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;
- графік відпрацювання студентами пропущених занять впродовж семестру.

Рекомендації щодо проведення підсумкового заняття:

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає наступне:

- базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до РНПД у кількості **30 тестів**, що відповідають ЛП «Крок-2» - відкрита база тестових завдань ЛП «Крок-2». Критерій оцінювання – **90,5%** вірно вирішених завдань; «склав» або «не склав»);

2. Оцінювання освоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»).

3. Під час оцінювання знань студента з теоретичних питань, а також питання для самостійної роботи, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за ПНД.

4. Завдання з практичної та професійної підготовки, що відображають уміння та навички під час курації тематичних хворих, оцінювання результатів

лабораторних та інструментальних методів досліджень та вибору лікувальної тактики, які визначені в переліках навчальних програм дисциплін (РНПД) та ОКХ спеціальностей.

5. Завдання з діагностики та надання допомоги при невідкладних станах (у межах РНПД та ОКХ спеціальності).

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту відповідну оцінку у залікову книжку та заповнюють відомості успішності студентів з дисципліни

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Очікується, що студенти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Ліквідація заборгованостей за наслідками семестрового контролю проводиться під контролем деканату факультету згідно з графіком, затвердженим деканом факультету.

Контрольні питання, завдання до самостійної роботи

1. Загальні аспекти взаємодії людини та цивілізованого середовища її існування

1. Вчення про хвороби цивілізації. Закономірності цивілізаційного та урбанізаційного впливу на стан здоров'я людини.

2. Поняття про хвороби цивілізації, фактори їх ризику.

3. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру

4. Основні первинні та вторинні фактори ризику захворювань внутрішніх органів.

5. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику

6. Медико-екологічні наслідки шкідливих звичок людини (тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків тощо).

7. Проблема безпечності харчових добавок (барвників, консервантів, емульгаторів, харчових замінювачів тощо), штучних продуктів харчування (з традиційної сировини) та нових форм їжі (з нетрадиційної сировини).

8. Загальні закономірності впливу середовища на людину: біологічні, психологічні, соціальні ефекти.

9. Адаптація: поняття, критерії, фази та механізми; специфічні та неспецифічні реакції.

2. Хвороби людини і хімічні, фізичні та біологічні фактори оточуючого цивілізованого середовища

1. Вплив промислового пилу. Пневмоконіози. Клінічна картина, лабораторна діагностика, лікування, фізична реабілітація, профілактика.

2. Інтоксикації вуглеводнями (аліфатичного, ароматичного рядів). Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

3. Інтоксикації галогенопохідними. Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, профілактика. Інтоксикації нітратами. Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

4. Інтоксикації важкими металами та їх сполуками. Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, профілактика.

5. Хвороби, викликані впливом шуму та вібрації. Клінічна картина, лабораторна діагностика, лікування, фізична реабілітація, профілактика.

6. Вплив електромагнітного випромінювання іонізуючого та неіонізуючого спектрів на організм людини. Гостра і хронічна променева хвороба, віддалені наслідки променевих уражень. Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

7. Хвороби, викликані впливом екстремальних температур (перегрів та переохолодження). Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

8. Хвороби, викликані впливом екстремальних коливань атмосферного тиску (висотна, декомпресійна хвороби). Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

9. Хвороби, викликані впливом екстремальних коливань відносної вологості повітря, гравітації, концентрацій кисню та діоксиду вуглецю тощо. Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

10. Хвороби, викликані впливом біологічних об'єктів. Клінічна картина, лабораторна діагностика, невідкладна допомога та лікування, фізична реабілітація, профілактика.

11. Вплив антропогенно трансформованих біологічних об'єктів на здоров'я населення.

3. Хвороби людини і механічні та психофізіологічні фактори оточуючого цивілізованого середовища

1. Загальна характеристика травматизму в умовах сучасного цивілізованого суспільства. Закономірності впливу цивілізаційних процесів на опорно-рухову систему населення.

2. Професійний травматизм. Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, профілактика. Фізична реабілітація при пошкодженнях та травмах опорно-рухового апарату. Здобутки у галузі способів запобігання, лікування та прогнозування травм

3. Вплив цивілізації на психічний стан людини. Взаємозв'язок соматичних та психоневрологічних захворювань. Проблема психоемоційного напруження, втоми, перенапруження. Баланс емоційного напруження. Критерії втоми, перенапруження.

4. Фактори виробничої втоми (інтелектуалізація, комп'ютеризація, інформаційне перевантаження, інтенсифікація тощо). Хвороби, викликані впливом психологічних та соціально-екологічних факторів. Клінічна картина,

результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, фізична реабілітація, профілактика.

5. Хвороби цивілізації мультифакторної природи.

6. Алергореактивність людини в умовах сучасної цивілізації.

4. Принципи дослідження, збереження та відновлення здоров'я людини в умовах сучасної цивілізації

1. Поняття та функції здоров'я. Критерії вивчення здоров'я: демографічні, медико-статистичні, функціональні тощо.

2. Експертиза працездатності.

3. Психофізіологічні резерви поліпшення побутових та виробничих умов. Чинники здоров'я.

4. Фактори, які мають вплив на адаптацію та механізми їх впливу.

5. Роль регуляторних систем (нервової, ендокринної, імунної) у адаптаційно-компенсаційних процесах. Фізична реабілітація при захворюваннях (нервової, ендокринної, імунної систем та ін.

6. Накази МОЗ України, інструктивні листи та інші нормативні документи.

Завдання до самостійної роботи.

1. Поняття про хвороби цивілізації, фактори їх ризику. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру

2. Основні первинні та вторинні фактори ризику захворювань внутрішніх органів.

3. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику

4. Основні шляхи профілактики найрозповсюдженіших внутрішніх захворювань.

5. Адаптація: поняття, критерії, фази та механізми; специфічні та неспецифічні реакції.

6. Вплив промислового пилу. Пневмоконіози.

7. Інтоксикації вуглеводнями (аліфатичного, ароматичного рядів).

8. Інтоксикації важкими металами та їх сполуками.

9. Хвороби, викликані впливом шуму та вібрації.

10. Вплив електромагнітного випромінювання іонізуючого та неіонізуючого спектрів на організм людини.

11. Хвороби, викликані впливом екстремальних температур (перегрів та переохолодження), екстремальних коливань атмосферного тиску (висотна, декомпресійна хвороби), екстремальних коливань відносної вологості повітря, гравітації, концентрацій кисню та діоксиду вуглецю тощо.

12. Експертиза тривалої або стійкої втрати працездатності

13. Індивідуальна стратегія здоров'я: самооцінка, прогноз, діяльність
Призначення засобів фізичної реабілітації, послідовність застосування її форм і методів.

Правила оскарження оцінки

Здобувачі освіти мають право звернення до гаранта освітньої програми, завідувача кафедри.